

O šaranskom ribnjaku kod Titograda

O ovom ribnjaku kod Titograda u jubilarnoj knjizi »100 godina ribogojstva na tlu Jugoslavije« napisano je, među ostalim, na str. 143 sljedeće:

»Šaranska proizvodnja ne daje očekivane rezultate. Prilikom izgradnje napravljene su greške. Nije se vodilo u projektu dovoljno računa o kotama, zato su ribnjaci ostali plitki u velikom delu tovilišta, oko jednog metra ili manje. Na nekim tovilštima postoje ostrva, koje voda jedva pokriva.«

Za Institut za ribarstvo (danas Istraživačko razvojni centar za ribarstvo) u Zagrebu, kao nosioca projekta, ovo je bio prvi poznati glas o nekom prigovoru na projekt u svih proteklih desetak godina gradnje i pogona ovog ribnjaka!

Prigodom nedavnog savjetovanja ihtiologa u Titogradu prikupljena je informacija o tim nedostacima, a nakon toga je u Zagrebu ponovno pregledana tehnička dokumentacija, te je ustanovljeno ovo:

Teren odabran za ribnjak nije toliko ravan kao npr. na nekim ribnjacima u Posavini ili Podunavlju, i ima dosta neravnina, koje su morale ući pod ribnjak, a nisu se mogle izostaviti ni isplanirati. Zbog toga ima u jednom malom (nipošto velikom!) dijelu tovilišta dubina vode oko jednog metra ili manje. Po projektu, nema ostrva, koje voda jedva pokriva. Najteže je stanje u jednom tovilištu, zapravo mladičnjaku pokraj ceste, površine 29 ha. Po projektu je to bio bazen 62,5 ha površine, ali je izgrađen manje. U njemu ima jedna udubina, koja na najdubljem dijelu na nekih stotinjak metara dužine i širine ima dubinu vode 2,70 — 3,00 m. Ova se udubina nije mogla obići, jer bi onda nasip bio puno duži. Na suprotnom kraju je teren visok- koga voda pokriva samo 20 cm duboko na jednom hektaru površine. Ako tamo danas puno veća površina ostaje posve suha izvan vode, razlog može biti samo u pre niskom nasipu, što nije greška projek-

tanta.. Poznato je da upravo na tom dijelu ima izrazito močvarnih površina s jako debelim i dubokim slojem humusa organskog podrijetla. Možda se zbilja nije moglo izbjeći, da humus ne bude ugrađen u nasip. Humus se s vremenom isuši i mineralizira i smanji znatno svoj volumen. Zato se nasip humusa jako slagava, pa se upravo na najvišem dijelu nasipa preko svake mjere snizio. A možda nije ni bilo dovoljno nadvišenja kod gradnje. Zbog toga se ribnjak ne može napuniti na svoju projektiranu visinu.

Neka bude poznato javnosti, da projektant, nakon što je dovršio kontakte s revizionom komisijom, početkom 1972. god., koja je pronašla projekt u redu i prihvatila ga, nije nikad više bio pozvan na ribnjak. Vidio ga je prvi puta sada 1983. god. prigodom Savjetovanja Jugoslovenskog ihtiološkog društva u Titogradu.

Po ugovoru o izradi projekta trebalo je, da projektant dođe deset puta na direktivni projektantski nadzor nad građenjem ribnjaka po pozivu investitora. Naručilac Agrokombinat iz Titograda nije ga nijednom pozvao. Uzalud se projektant nudio da dođe na teren u interesu gradnje ribnjaka, kao npr. u izvještaju o daljim mogućim uštedama — sredinom 1972. god. — koji završava ovom rečenicom: O daljim mogućnostima ušteta investicija potrebna je konstantna suradnja investitora, izvođača, projektanta i nadzornog organa kroz čitavo doba građenja.

Umjesto toga živjelo se u iluziji, da je dovoljno da se ribnjak gradió, — kako je napisano u naprijed navedenoj knjizi o 100-godišnjici, na str. 141. »pod stručnim nadzorom poznatog stručnjaka Mihaila Ristića, a njegovo ime danas nosi jedno tovilíšte«. Takvih iluzija sa štetnim i neočekivanim posljedicama ima na žalost i više.

Jerko Bauer, dipl. inž.